

27.11.2023

PELTO- JA YLIJÄRVEN KUNNOSTUS-HANKE, VAIHE 1

1. PELTOJÄRVEN JA YLIJÄRVEN PERUSTIEDOT

Peltojärvi ja Ylijärvi sijaitsevat Kemijärven kaupungissa Tohmon kylässä noin seitsemän kilometriä Kemijärven keskustasta. Asukkaita Tohmon kylässä on noin 600 henkilöä. Ylijärvi ja osa Peltojärvestä ovat Kemijärven osakaskunnan vesialuetta ja Peltojärven eteläpää on Metsähallituksen vesialuetta. Järvien yhteenlaskettu valuma-alue on noin 57 km² ja järvisyys 4,1 %. Järvet ovat matalia keskisyvyydeltään metrin ja viipymä on 25 vuorokautta. Molemmat järvet ovat tyypiltään matalia humusjärviä.

2. PELTO- JA YLIJÄRVEN KUNNOSTUSHANKKEEN SUUNNITTELU JA HANKKEEN KÄYNNISTÄMINEN

Ensimmäinen aloite Pelto- ja Ylijärven kunnostamisesta on tehty vuonna 2009, kun Tohmon kyläseura ry teki aloitteen Pohjoisen Lapin Leaderille Tohmon alueen vesistöjen kunnostamiseksi. Aloite ei kuitenkaan johtanut kunnostushankkeen käynnistämiseen. Kalastus ja virkistyskäyttö ovat vaikeutuneet vuosien kuluessa järvien umpeenkasvun vuoksi ja alueen asukkailla on ollut suuri huoli järvien rehevöitymisestä.

Uudelleen järvien kunnostaminen tuli esille vuonna 2021, kun vesistökunnostushankkeen VESKU-II projektikoordinaattori Eero Hiltunen kävi esittelemässä Kemijärven osakaskunnalle VESKU-II hanketta ja sen tarjoamaa asiantuntija-apua vesistökunnostushankkeiden käynnistämiseksi.

Syksyllä 2022 VESKU-II hankkeen projektikoordinaattori Eero Hiltunen yhdessä Kemijärven osakaskunnan kanssa kutsuivat koolle Pelto- ja Ylijärven kunnostamisesta kiinnostuneet tahot keskustelemaan järvien tilasta ja kunnostamismahdollisuuksista.

Tilaisuuden tuloksena päätettiin käynnistää kunnostushanke ja hankkeen toteuttajana oli Kemijärven osakaskunta. Hankkeen toteuttamiseen osallistuivat myös Tohmon kyläyhdistys ja Ylijärven vesiensuojeluyhdistys sekä Pelto- ja Ylijärven asukkaat.

Tilaisuudessa hankkeelle valittiin työryhmä, johon kuuluivat Kemijärven osakaskunnasta Antti Sirviö (työryhmän puheenjohtaja) ja Eero Liekonen. Lapin ELY-keskukselta työryhmään kuuluivat Ville Viitanen (28.2.2023 asti), Matti Maisonvaara (8.5.2023 lähtien), Annukka Puro-Tahvanainen ja Reijo Kallioniemi. Tohmon kyläyhdistyksestä työryhmässä oli Päivi Valle ja Ylijärven vesiensuojeluyhdistyksestä Eino Kaipainen. Työryhmän sihteerinä toimi Anna-Leena Inkerö Lapin Kalatalouskeskuksesta. Työryhmä kokoontui hankkeen aikana kolme kertaa: 19.10.2022, 4.8.2023 ja 18.10.2023. Palaverimuistiot ovat tämän raportin liitteenä 1.

3. HANKKEEN TOTEUTUS

Hankkeen rahoittamiseen päätettiin hakea avustusta Lapin ELY-keskukselta vesien- ja merenhoidon sekä vesistötoimenpiteiden toteuttamisen avustusrahoista. Hankesuunnitelman laatimiseen saatiin apua Ville Viitaselta Lapin ELY-keskukselta Vesiensuojelun tehostamisohjelma 2019–2023 hankevaroista.

27.11.2023

Hankesuunnitelman mukaisesti Pelto- ja Ylijärven kunnostus -hankkeen ensimmäisen vaiheen tavoitteena oli selvittää järvien veden laadun tila, kalaston tämänhetkinen tila ja selvittää valuma-alueen kunnostuksellinen tila ja sen tarve. Hankkeen aikana selvitettiin Pelto- ja Ylijärven sekä niihin laskevien ojien veden laatu ja järvien kalakanta suorittamalla koekalastukset ja laadittiin valuma-alueen kunnostuksen yleissuunnitelma. Veden laatu ja valuma-alueen kunnostuksen yleissuunnitelman teki Lapin ELY-keskus virkатыönä ja koekalastuksen suoritti Jukka Korpivuoma. Tehdyt selvitykset ja toimenpide ehdotukset on esitetty tämän loppuraportin liitteissä 2–4.

4. HANKKEEN JATKO

Tehtyjen selvityksien perusteella on perusteltua käynnistää jatkohanke, jossa tärkeitä osa-alueita ovat valuma-alueella tehtävät kunnostustyöt ja järvien sisäisen kuormituksen vähentäminen ja sitä kautta kalaston parantaminen ja järvien umpeenkasvun pysäyttäminen. Järvien sisäisen kuormituksen vähentämisen toteuttaminen ja hoitokalastuskaluston pääseminen järville vaatii rantautumispaikkojen tekemistä järville. Tämän vuoksi tulevan hankkeen tulisi huomioida Tohmon kylän maankäytön suunnittelussa. Tavoitteena on, että hankkeen myötä yhteistyö toteuttajan, maanomistajien sekä muiden sidosryhmien välinen yhteistyö kehittyy ja tiivistyy.

Kemijärven osakaskunta tulee tekemään päätöksen jatkohankkeen käynnistämisestä vuoden 2024 kuluessa.

5. HANKKEEN TIEDOTTAMINEN

Hankkeen aikana järjestettiin hankesuunnitelman mukaisesti kaksi tiedotustilaisuutta hankkeen kulusta. Tilaisuudet olivat 4.8.2023 ja 25.10.2023. Ennen tiedotustilaisuuksia hankkeen kulusta tiedotteet, jotka julkaistiin Kemijärven osakaskunnan verkkosivuilla. Ne myös lähetettiin Kemijärven kaupungin viestintään, Lapin Kansaan, Koti-Lappiin ja Ylälle. Tiedotustilaisuuksien annista tehtiin toiset tiedotteet, jotka lähetettiin samoihin kanaviin.

Kemijärvellä 4.8.2023 järjestetyssä tiedotustilaisuudessa Anna-Leena Inkerö kertoi hankkeen taustoista ja hankkeen aikana tehdyistä selvityksistä ja hankkeen tiedottamisesta. Jukka Korpivuoma kertoi elokuussa tehdyistä Peltojärven koekalastustuloksista. Tilaisuudessa oli paikalla kyläläisiä ja asiantuntijoita, yhteensä 13 henkeä.

Hankkeesta 25.10.2023 järjestetyssä tiedotus- ja yleisötilaisuudessa Anna-Leena Inkerö, Mika-Matti Maisonvaara ja Jukka Korpivuoma kertoivat hankkeen aikana tehdyistä selvityksistä ja saaduista tuloksista. Tilaisuudessa keskusteltiin myös jatkohankkeen aikataulusta ja tarkoituksesta. Tilaisuudessa oli paikalla kyläläisiä ja asiantuntijoita, yhteensä 26 henkeä, joiden kanssa käytiin aktiivista vuoropuhelua hankkeen toimista ja tavoitteista.

Muuta hankkeen tiedotusta hoidettiin tiedottamalla tiedotus- ja yleisötilaisuuksista etukäteen Koti-Lappi -lehdessä ja Kemijärven osakaskunnan verkkosivuilla. Hankesuunnitelmassa esitettyä kaikille avointa kalastustapahtumaa ei pystytty toteuttamaan, koska kohdejärvien läheisyydestä ei löytynyt sopivaa tilaisuuden järjestämispaikkaa.

27.11.2023

6. HANKKEEN KUSTANNUKSET JA RAHOITUS

KULUT

Koekalastus	4 910,40 euroa
Kokouskulut	644,26 euroa
Talkootyö	285,00 euroa
Kulut yhteensä	5 839,66 euroa

RAHOITUS

Lapin ELY-keskuksen avustus	2 919,83 euroa
Omarahoitus ja muu rahoitus	
- Kemijärven osakaskunta	1 159,83 euroa
- Talkootyö tunnut 19 *15	285,00 euroa
- Kemijärven kaupungilta	875,00 euroa
- Tohmon Kyläyhdistys ry	300,00 euroa
- Ylijärven vesiensuojeluyhdistys ry	300,00 euroa
Rahoitus yhteensä	5 839,66 euroa